

บทที่ 3

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเปลี่ยนผ่านละครโทรทัศน์ไทยจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยเครื่องมือการวิจัยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกแบบเจาะจงมาจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านการผลิตละครโทรทัศน์ที่เป็นผู้จัดละคร ผู้กำกับ และผู้เขียนบท ในประสบการณ์การผลิตละครทั้งในยุคแอนะล็อกและยุคดิจิทัล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูลในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แหล่งข้อมูลเอกสาร (document) และแหล่งผู้ให้ข้อมูลหลัก (key Informants) ที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อบันเทิงละครโทรทัศน์ บทละครโทรทัศน์ และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 แหล่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ผลิตละครที่มีประสบการณ์เป็นผู้จัดละคร ผู้กำกับละคร และผู้เขียนบท ซึ่งผู้เขียนบทต้องมีประสบการณ์การเขียนบทแบบคนเดียวและแบบกลุ่ม (Team) โดย ผู้จัดละคร ผู้กำกับละคร และผู้เขียนบทมีประสบการณ์การผลิตละครจำนวน 10 เรื่องขึ้นไป และมีประสบการณ์การผลิตละครโทรทัศน์ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นละครที่ประสบความสำเร็จในอัตราความนิยม (rating) ที่สูงทั้งในยุคแอนะล็อกและยุคดิจิทัล จำนวน 13 คนดังนี้

1) ดร.องอาจ สิงห์ลำพอง	กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ผู้กำกับผู้เขียนบท สถานีโทรทัศน์ช่อง 8
2) คุณสยาม สังวริบุตร	กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดละคร ผู้กำกับบริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
3) คุณแมนรัตน์ สุนทรพฤกษ์	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการฝ่ายเทคนิคบริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
4) คุณเพ็ญลักษณ์ อุดมสิน	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ผู้กำกับบริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด

5) คุณแดง นูรพา	ผู้กำกับละคร บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
6) คุณทองสิทธิ์ โสคาโคตร	ผู้กำกับละคร บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
7) คุณกณวัชร สังวรินทร	ผู้กำกับละคร บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด
8) คุณศัลยา สุขะนิวัติ	ผู้เขียนบท
9) คุณสันต์ ศรีหล่อแก้ว	ผู้กำกับละคร บริษัท เอ็กแซ็ก จำกัด
10) คุณพิมพ์มาดา พัฒนอลงกรณ์	ผู้เขียนบท บริษัท เอ็กแซ็ก จำกัด
11) คุณวรรณฉวี สุขน้อย	ผู้เขียนบท บริษัท เอ็กแซ็ก จำกัด
12) คุณพิมสิรินทร์ พงษ์วานิชสุข	ผู้เขียนบท บริษัท เอ็กแซ็ก จำกัด
13) คุณณัฐกฤตา เข้มศิริ	ผู้เขียนบท บริษัท เอ็กแซ็ก จำกัด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบแบบบรรยายตามประสบการณ์ทำงานจริง ผู้วิจัยนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ซึ่งเป็นบุคคลในวงการละครโทรทัศน์ไทย ประกอบด้วยผู้จัดละคร ผู้กำกับ และผู้เขียนบท ซึ่งมีประสบการณ์ผลิตละครโทรทัศน์ในยุคแอนะล็อกระหว่างพ.ศ.2530-2540 และในยุคดิจิทัลระหว่างพ.ศ.2541-ปัจจุบัน ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทัศน์ในการสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ไทยช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อก (พ.ศ.2530-2540) สู่ยุคดิจิทัล (พ.ศ.2541-ปัจจุบัน) ในทัศนะของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ไทย

1.1 สังคมของผู้ชมละครในความคิด ความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรมการแสดงออก และความต้องการของผู้ชม ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทัศน์ในการสร้างสรรค์และผลิตละครโทรทัศน์หรือไม่ ถ้ามีผลจะมีผลอย่างไร ถ้าไม่มีเป็นเพราะอะไร

1.2 เทคโนโลยีการสื่อสารยุคแอนะล็อก จากสื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ละครหรือไม่ ถ้ามีผลจะมีผลอย่างไร ถ้าไม่มีเป็นเพราะอะไร ผู้ผลิตมีวิธีการอย่างไรที่สร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ชม

1.3 เทคโนโลยีการสื่อสารยุคดิจิทัลจากสื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อใหม่ของผู้รับชมส่งผลกระทบต่อกระบวนการทัศน์ของผู้ผลิตในการสร้างสรรค์ละครหรือไม่ ถ้ามีผลจะมีผลอย่างไร

ถ้าไม่มีเป็นเพราะอะไร ผู้ผลิตมีวิธีการอย่างไรที่สร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ชม

1.4 การขยายตัวของค่ายผลิตละครโทรทัศน์ส่งผลต่อกระบวนการทัศน์ของผู้ผลิตในการสร้างสรรค์ละครหรือไม่ ถ้ามีผลจะมีผลอย่างไรบ้าง ถ้าไม่มีเป็นเพราะอะไร แล้วผู้ผลิตมีวิธีการสร้างสรรค์อย่างไรกับการแข่งขันต่อค่ายละครอื่น ๆ

1.5 เรตติ้ง (rating) ของละครโทรทัศน์ไทยจากโทรทัศน์ ยอดวิวเฟซบุ๊กไลฟ์สด (Facebook live) ไลน์ทีวี (Line TV) ยูทูบ (Youtube) และเว็บไซต์ (Website) ส่งผลต่อกระบวนการทัศน์ของผู้ผลิตในการสร้างสรรค์และผลิตละครโทรทัศน์หรือไม่ ถ้ามีผลจะมีผลอย่างไร ถ้าไม่มีเป็นเพราะอะไร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์รูปแบบและเนื้อหาละครโทรทัศน์ไทยจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัลในทัศนะของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ไทย

2.1 การคัดเลือกบทประพันธ์ช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้ามี มีลักษณะอย่างไร

2.2 การสร้างสรรค์บทละครโทรทัศน์ในยุคแอนะล็อกและยุคดิจิทัล มีโครงสร้างการเล่าเรื่องอย่างไร

2.3 การสร้างสรรค์บทละครโทรทัศน์ไทยช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล มีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างการเล่าเรื่องหรือไม่ ถ้ามี มีลักษณะอย่างไร ในขั้นตอนใดบ้าง

2.4 รูปแบบของละครโทรทัศน์ไทยช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล มีลักษณะอย่างไร

2.5 รูปแบบของละครโทรทัศน์ไทยช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้ามี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

2.6 เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล มีลักษณะอย่างไร

2.7 เนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้ามี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ไทยจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล ในทัศนะของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ไทย

3.1 กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ไทยช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล ตั้งแต่ขั้นเตรียมการผลิต ขั้นการผลิต และขั้นหลังการผลิตมีลักษณะเป็นอย่างไร

3.2 กระบวนการผลิตละครไทยช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล ตั้งแต่ขั้นเตรียมการผลิต ขั้นการผลิต และขั้นหลังการผลิตมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้ามี มีลักษณะอย่างไร

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างขอรับคำแนะนำจากนักวิชาการ นักวิชาชีพ ด้านการผลิตละครโทรทัศน์ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตลอดจนภาษาที่ใช้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ผู้ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่

1. ผศ.ดร.อมรรักษ์ เจริญโชติธรรม อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
2. ผศ.ดร.ปรีดา มโนมัยพิบูลย์ อาจารย์ประจำสาขาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. คุณประทุม มิตรภักดี ผู้กำกับละคร บริษัท ดีดีโปรดักชั่น จำกัด

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสื่อบันทึกละครโทรทัศน์ บทละครโทรทัศน์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

4.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการผลิตละครโทรทัศน์ไทย ที่เป็นข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์ตรง โดยสัมภาษณ์เชิงลึกตามการนัดหมายของผู้จัดละคร ผู้กำกับ และผู้เขียนบท

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกเสียงและทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยจัดเรียงตามประเด็นให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเป็นข้อมูลดิบในการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการทัศน์ของผู้ผลิตการสร้างสรรค์รูปแบบและเนื้อหา และกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ไทย

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลละครโทรทัศน์ในประเด็น มุมมองการเล่าเรื่อง โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก และตอนจบ ที่เกี่ยวข้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก

